

державна політика у сфері розвитку туризму має бути спрямована на забезпечення сталого розвитку туристичної сфери, у тому числі оптимального використання ресурсів навколишнього середовища, підтримки соціально-культурних особливостей приймаючих співтовариств, життєздатності довгострокових економічних процесів, враховуючи їхню вигоду усіх зацікавлених осіб. Поряд з цим державна політика має бути спрямована на формування балансу в реалізації економічних, екологічних, соціальних і культурних цілей розвитку, а також враховувати інтереси всіх зацікавлених сторін – туристів, жителів населених пунктів, які є туристичними центрами, туристичних підприємств та влади.

Список використаних джерел:

1. Жиленко К. М., Яровенко Т. С., Ставицька А. В., Самойленко А. О. Основні аспекти сталого розвитку готельно-ресторанного бізнесу та туризму. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. №5. URL: <http://efp.in.ua/uk/releases>.
2. Сливенко В. А, Редько В. Є. Аналіз сучасних тенденцій розвитку індустрії гостинності та туризму Німеччини. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 80. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/80-2024>.
3. Виклики та інновації у XXI столітті: туризм, гостинність: монографія. Автори: Жиленко К., Сідаш Д., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ходак О. Дніпро: 2025. 250 с. http://lib.dnu.dp.ua/rep/ekon/knygy/nazva/Vyklyky_ta_innov_turyzm_gostyn.pdf.
4. Міжнародний туризм та гостинність: теорія та практика: монографія. Автори: Жиленко К., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ставицька А. Дніпро. 2023. 206 с. <https://dx.doi.org/10.15421/512305>.

Канд. істор. наук Сливенко В. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РЕЛІГІЙНИЙ ТУРИЗМ ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА КУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ НАРОДІВ

Сьогодні важливіший сегмент культурного туризму тісно пов'язаний з «релігійною подорожжю», туризмом, мотивованим релігійними чи духовними причинами, чи з об'єктами релігійної спадщини. Раніше релігійний туризм, будучи в основному внутрішнім явищем сьогодні перетворився на велику міжнародну комерційну послугу. Туристичні агенції пропонують великі багатосерійні пакети подорожей у стародавні місця поклоніння, священні місця та місця

паломництва, пов'язані з основними конфесіями. Глобалізація відкрила релігійний туризм для комерціалізації, перетворивши його не лише на духовний, а й на товарний економічний продукт, що обслуговує ринки, що перетинаються: духовність, фізичне та психічне здоров'я, дозвілля, культуру, час відпусток і канікулярний час.

З урахуванням значної демографічної бази ця форма туризму має величезний потенціал для розвитку міжконфесійного та міжкультурного діалогу, якщо вона буде задіяна. Дійсно, при правильному розумінні туризм може стати потужним інструментом розвитку та ефективним засобом збереження та заохочення культурної різноманітності. Невід'ємною частиною цього процесу є забезпечення того, щоб такий туризм залишався стійким, а це означає, що він ефективно вирішує питання, пов'язані з охороною довкілля, соціального та культурного середовища та збереження місцевих територій. Що стосується місць паломництва та об'єктів історико-релігійного призначення, то стійкість передбачає вжиття заходів щодо оснащення та обслуговування древніх пам'яток, які мають бути захищені та відновлені, а також забезпечення охорони навколишнього середовища для природних об'єктів з використанням зручних шляхів доступу та транспортних коридорів. Інші питання пов'язані з управлінням та просуванням цих напрямів, розвитком сталої місцевої економіки та повагою традицій та звичаїв приймаючого населення.

У разі відвідування великих заходів під час релігійних свят вирішення проблем включає пошук найкращих способів управління потоками та доступом до об'єктів для забезпечення того, щоб всі учасники були прийняті та розміщені в належних гігієнічних та медико-санітарних умовах (включаючи надання належних послуг для учасників, які дотримуються правил харчування, передбачених їх релігією); надання допомоги хворим, людям похилого віку та дітям, які можуть заблукати. Також необхідно вчасно надавати інформацію про програму візиту (час проведення церемоній, місце та типи харчування, що відповідають тій чи іншій релігії та традиції). Релігійні маршрути вимагають добре скоординованих партнерських відносин та співробітництва між усіма приймаючими громадами, фахівцями у галузі туризму та відповідними органами територіального розвитку. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО) розробила цілі та керівні принципи, безпосередньо спрямовані на сприяння розвитку сталою релігійного туризму.

Релігійний туризм можна виділити як вид туризму, що найбільш динамічно розвивається останнім часом. Ця туристична спрямованість, перш за все, створює атмосферу взаєморозуміння між учасниками туристичних поїздок та місцевим населенням при спільному подоланні наявних проблем та напруженості у суспільстві. Також релігійний туризм сприяє пізнанню загальнолюдських цінностей, вихованню гуманності, толерантності, розвитку міжнародного співробітництва, культурному та духовному зростанню людей. За допомогою релігійного туризму здійснюється діалог культур через релігійні практики, які пом'якшують напруженість, що виникає на релігійному ґрунті, особливо у мультиконфесійних регіонах [3]. Релігійний туризм виступає своєрідним інструментом діалогу між цивілізаціями, запобігаючи конфліктам шляхом створення атмосфери довіри через спільну участь у різноманітних ритуалах і практиках. Участь у релігійних святах, відвідування культових об'єктів, музеїв сприяє знайомству з історією та традиціями інших народів. Участь у релігійно-пізнавальних поїздках розширює уявлення про традиції, історичну спадщину та духовні практики інших конфесій, включаючи в тому числі й вірування, що пішли в минуле.

Таким чином, релігійний туризм виступає багатофункціональним інструментом міжкультурної комунікації, поєднуючи духовні, соціальні та економічні аспекти, стаючи одним з основних стрижнів міжкультурного та міжконфесійного діалогу в умовах глобального світу. Його розвиток потребує балансу між збереженням самобутності культур та його діалогом, що особливо актуально за умов сучасних викликів.

Список використаних джерел:

1. Жиленко К. М., Яровенко Т. С., Ставицька А. В., Самойленко А. О. Основні аспекти сталого розвитку готельно-ресторанного бізнесу та туризму. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. №5. URL: <http://efp.in.ua/uk/releases>.
2. Сливенко В. А., Редько В. Є. Аналіз сучасних тенденцій розвитку індустрії гостинності та туризму Німеччини. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 80. URL: <http://www.market-infр.od.ua/uk/80-2024>.
3. Виклики та інновації у XXI столітті: туризм, гостинність: монографія. Автори: Жиленко К., Сідаш Д., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ходак О. Дніпро: 2025. 250 с. http://lib.dnu.dp.ua/rep/ekon/knygy/nazva/Vyklyky_ta_innov_turyzm_gostyn.pdf.
4. Міжнародний туризм та гостинність: теорія та практика: монографія. Автори: Жиленко К., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ставицька А. Дніпро. 2023. 206 с. <https://dx.doi.org/10.15421/512305>.